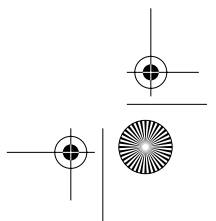
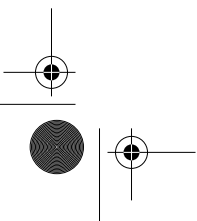
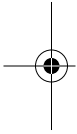
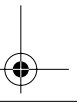
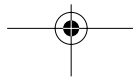
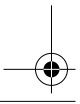
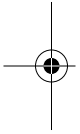
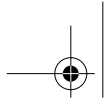
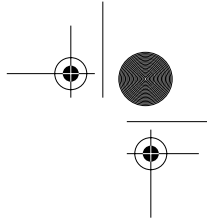

Innføring i religions sosiologi

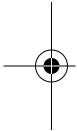

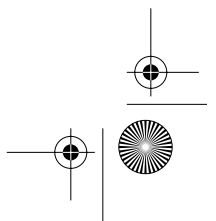
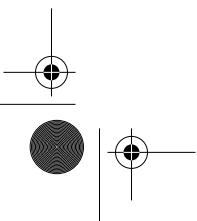

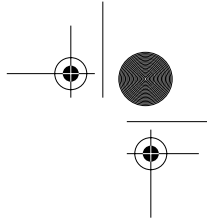
Inger Furseth og Pål Repstad

Innføring i religionssosiologi

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2003

2. opplag 2006

ISBN-13:978-82-15-00417-4

ISBN-10:82-15-00417-2

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk.

Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

Boken er utgitt med støtte fra Utdannings- og forskningsdepartementet ved Lærebokutvalget for høyere utdanning.

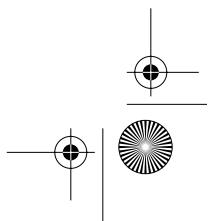
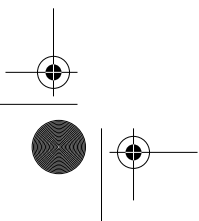
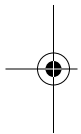
Inger Furseth har mottatt støtte fra Det faglitterære fond.

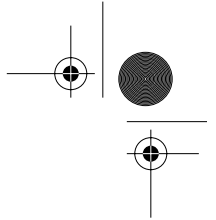
Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Adobe Garamond 11/13

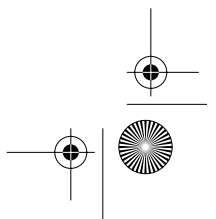
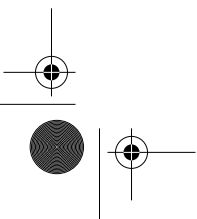
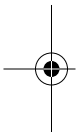
Papir: 90 g Dito 1,27

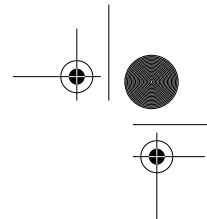

Innhold

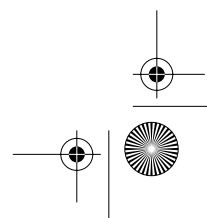
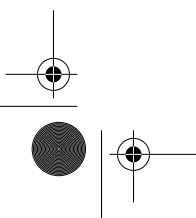
Forord.....	9
1 Når sosiologer ser på religiøst liv.....	11
1.1 Hva er sosiologi?.....	11
1.2 Religionssosiologien og sosiologien for øvrig.....	16
1.3 Sosiologien som vitenskap.....	17
1.4 Religionssosiologien og andre vitenskaper om religion.....	20
1.5 En kommentar om klassikerne.....	24
2 Religion som fenomen – definisjoner og dimensjoner.....	26
2.1 Å definere religion – ikke bare et akademisk spørsmål.....	26
2.2 Substansielle definisjoner: Forsøk på å beskrive religionenes felles innhold.....	28
2.3 Funksjonelle definisjoner: Hva religion gjør med folk og/eller samfunn.....	33
2.4 Vide eller snevre religionsdefinisjoner?.....	35
2.5 Trenger vi religionsdefinisjoner?.....	36
2.6 Religionens dimensjoner.....	38
3 Sosiologiens eldre klassikere og deres syn på religion.....	43
3.1 Karl Marx. Religion som projeksjon og illusjon.....	43
3.2 Émile Durkheim. Religion som integrasjon.....	46
3.3 Max Weber. Sosial handling, rasjonalitet og religion som legitimering.....	49
3.4 Georg Simmel. Individualitet, sosiabilitet og religion.....	52
3.5 Sigmund Freud. Religion som foreldrevhengighet og driftskontroll.....	55
3.6 George Herbert Mead. Den sosiale basisen for identitetsdannelsen.....	57
3.7 Talcott Parsons. Religionens individuelle og sosiale funksjoner.....	60
3.8 Mellom strukturer og aktører.....	63

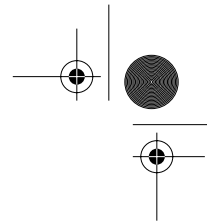

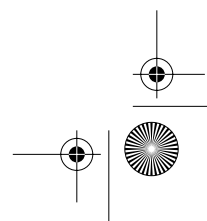
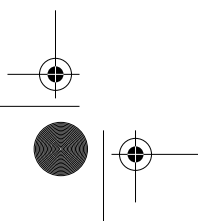
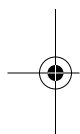
6 Innhold

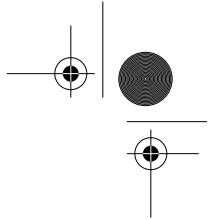
4 Religion i dagens sosiologi og kulturanalyse.	65
4.1 Jürgen Habermas. Religionens plass i den rasjonelle dialogen	65
4.2 Niklas Luhmann. Religion som funksjon	69
4.3 Erving Goffman. Hverdagslivet som drama og ritualer	72
4.4 Peter L. Berger og Thomas Luckmann. Religion som sosial konstruksjon	74
4.5 Pierre Bourdieu. Religion og sosial praksis.	78
4.6 Michel Foucault. Spiritualitet, kroppslighet og politikk.	81
4.7 Anthony Giddens. Religion i senmoderniteten	84
4.8 Zygmunt Bauman. Den flytende postmoderniteten	87
4.9 Noen hovedlinjer	90
5 De store fortellingene: Modernitet, postmodernitet, sekularisering og globalisering	94
5.1 Modernitetens særtrekk.	94
5.2 Fra modernitet til postmodernitet?	97
5.3 Sekularisering – et mangfoldig begrep	100
5.4 Sterke og halvsterke sekulariseringsteorier	102
5.5 Samfunnmessig sekularisering og drivkreftene bak.	103
5.6 Sekularisering og sosial orden	106
5.7 Halvsterke sekulariseringsteorier under debatt.	107
5.8 Livssynsmangfold, konkurranse og sekularisering	111
5.9 Sekularisering som begrenser seg selv?	114
5.10 Sekularisering på organisasjonsnivå: Religion som kilde til sekularisering	116
5.11 Sekularisering på individnivå?	119
5.12 Globalisering.	119
5.13 Mange store fortellinger	122
6 Religion i den offentlige sfæren	123
6.1 Religionens minkende betydning i den offentlige sfæren	124
6.2 Religionen har fortsatt en rolle i den offentlige sfære	126
6.3 Statens offisielle religion	128
6.4 Civil religion.	130
6.5 Religiøs nasjonalisme	132
6.6 Offentlig religion	134
6.7 Religion og politisk makt	136
6.8 Noen forskningsoppgaver	137
7 Enkeltmenneskers religiøsitet.	138
7.1 Deprivasjonsteori: Mangler skaper religiøse behov.	139

7.2	Sosialiseringsteori: Folk blir religiøse fordi de venner seg umerkelig til det	141
7.3	Teorien om rasjonelle valg: Mennesker blir religiøse når det lønner seg.	145
7.4	Religion som søken etter mening og tilhørighet	148
7.5	Hvor forankret? Hvor individualisert?	150
7.6	Den individuelle religiøsitetens sosiale forankring.	153
7.7	Religiøsitet hos folk flest – stadig i dialog med trostradisjoner	155
7.8	Ritualer og musikk som bærere av religiøsitet.	157
7.9	Når religionen blir viktig: Om sterkt religiøse individer	159
7.10	Sekularisering på individnivå?.	162
8	Religiøse organisasjoner og bevegelser.	163
8.1	En interesse for å typologisere.	163
8.2	Kirke, sekt og mystikk	163
8.3	Noen presiseringer og kritiske merknader.	169
8.4	Dynamikken i religiøs organisering	171
8.5	Religiøse organisasjoner som aktive størrelser: Ressursmobiliseringsteori	173
8.6	Organisasjoner preget av tvang, utilitarisme og normativt engasjement	174
8.7	Autoritetstyper i religiøse organisasjoner.	176
8.8	Sosiologiske studier av religiøse bevegelser og minoriteter.	179
9	Religion, sosialt samhold og konflikt	185
9.1	Religion og sosialt samhold	185
9.2	Religion og sosial konflikt	187
9.3	Fundamentalisme.	191
9.4	Religiøs vold.	195
9.5	Sosiale eller religiøse kilder til konflikt?.	197
9.6	Religion som kilde til fred?.	199
10	Rase, etnisitet og religion	200
10.1	Begreper om rase, rasisme og etnisitet.	200
10.2	Klassisk teori om rase og etnisitet	203
10.3	Nyere teori om rase og etnisitet	205
10.4	Migrasjon og religion	207
10.5	Assimilering, pluralisme og multikulturalisme	211
10.6	Den politiske debatten	214
11	Religion og kjønn	216
11.1	Sosiologiske perspektiver på kjønn	216

11.2 Religionens betydning for tolkning av kjønn og kjønnsroller	218
11.3 Kvinnens religiøse erfaringer	222
11.4 Kvinnens rolle i religiøse samfunn	224
11.5 Kvinnens religiøs deltakelse – ulike forklaringer	229
11.6 Feminisme og religion	231
11.7 Religion, seksualitet og familieorientering	233
12 Sosiologi, teologi og religiøs tro	237
12.1 Perspektiver på kollisjonskurs?	237
12.2 Metodologisk ateisme: Sosiologien forholder seg ikke til religionens sannhet	237
12.3 De vitenskapsoptimistiske klassikerne	241
12.4 Visse typer religiøsitet er mer sosiologifjendtlige enn andre	243
12.5 Nyere kritikk av den metodologiske ateismen	244
12.6 Forskning innenfra eller utenfra?	246
12.7 Religions sosiologi som anvendt vitenskap	249
Litteratur	252
Register	273

